

Tweede Brandbrief Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert

Voor: De gemeenteraad van West Betuwe
Cc: Inwoners en ondernemers, het college van B&W van West Betuwe, de gemeenteraad en het college van Tiel, het WOT-team en de pers
Betreft: Mogelijke Westelijke Ontsluitingsweg Tiel
Van: Team Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert (BCB-Ophemert)
E-mail: bcbophemert@gmail.com
Datum: 10 maart 2024

Geachte gemeenteraadsleden,

Op 27 februari 2024 was er (helaas) een lawaaiprotest nodig om aandacht te vragen de mogelijke nieuwe westelijke ontsluitingsweg van Tiel. Na een uitvoerige discussie constateerde de gemeenteraad van West Betuwe in een motie dat de variant die langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt een zeer ongewenste impact heeft op het groene landschap van de gemeente West Betuwe en het stiltegebied ter plekke voor flora, fauna en recreatie. De gemeenteraad constateerde dat de inwoners van Ophemert tot nu toe niet betrokken zijn in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel. Ook constateerde de gemeenteraad van West Betuwe ook dat zij zelf onvoldoende is meegenomen in dit proces, de afwegingen en in het beoordelen van het draagvlak.

Met een motie besloot de gemeenteraad van West Betuwe unaniem dat de wethouder geen afwachtende rol (meer) aan zou moeten nemen in dit proces, maar dat zij raadsleden en inwoners van West Betuwe proactief en uitvoerig moest gaan informeren over de impact van de verschillende varianten. Ook verzocht de gemeenteraad de wethouder zich duidelijk uit te spreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Op woensdagavond 6 maart 2024 was er een dorpsbijeenkomst en gaven de wethouders van Tiel en West Betuwe tekst en uitleg aan meer dan 120 aanwezigen. Tot grote verbazing van de aanwezigen bleek dat wethouder Hartman een afwachtende houding aanneemt richting Tiel. Ook wil ze zich niet uitspreken als voorstander van een andere variant dan de variant die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Wij vragen de gemeenteraad van West Betuwe **dringend** te kijken naar deze hoogst opmerkelijke en ongemakkelijke situatie. Dit vraagstuk is zeer urgent, omdat het college van Tiel binnen een paar weken een knoop wil doorhakken over de voorkeursvariant.

Namens ten minste 60 bewoners uit het gebied,

Marko Stupar – Sabrina Veldhuizen – Herman de Leeuw – Melvin Könings
Team Bewoners Collectief Buitengebied Ophemert

Toelichting

De afgelopen weken ontstond er **veel gedoe** over de opgedoken notitie van het College van B&W van de gemeente West Betuwe aan het College en de gemeenteraad van Tiel over de mogelijke ontsluitingsweg. Helaas was een **vreedzaam lawaai** protest van een grote groep inwoners in de gemeenteraad van 27 februari noodzakelijk. Ondanks het feit dat het onderwerp inhoudelijk op de raadsagenda stond en ook als zodanig daadwerkelijk werd behandeld, mochten **inwoners niet inspreken** (vandaar het protest).

Na het vreedzaam aandringen van de inwoners werd het onderwerp **gelukkig wel** uitvoerig behandeld in de gemeenteraad van West Betuwe op 27 februari 2024. De kwestie die op tafel lag was of het college van de gemeente West Betuwe nou **wel of geen voorstander** was van de variant die langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt. Dit is langs een beschermd stiltegebied van de gemeente West Betuwe. Na een uitvoerige discussie constateerde de gemeenteraad van West Betuwe in een motie dat deze variant een **zeer ongewenste impact** heeft op het groene landschap van de gemeente West Betuwe en het stiltegebied ter plekke voor flora, fauna en recreatie. En ook dat de inwoners van Ophemert tot nu toe **totaal niet betrokken** zijn in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel en dat deze gemeente een **onvolledig participatietraject** doorloopt. Ook constateerde de gemeenteraad van West Betuwe ook dat zij zelf onvoldoende wordt meegenomen in dit proces, de afwegingen en in het beoordelen van het maatschappelijk draagvlak.

Met een motie besloot de gemeenteraad van West Betuwe **unaniem** dat de wethouder **geen afwachtende rol** (meer) aan zou moeten nemen in dit proces, maar dat zij raadsleden en inwoners van West Betuwe **proactief en uitvoerig moest gaan informeren** over de impact van de verschillende varianten. Ook verzocht de gemeenteraad de wethouder zich duidelijk uit te spreken als **voorstander van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden. Die **evenwichtige belangenafweging** had op dat moment nog **niet plaatsgevonden**, omdat inwoners uit Ophemert op 27 februari 2024 nog nauwelijks gehoord waren en ook de gemeenteraad van West Betuwe zelf nauwelijks betrokken was geweest.

Verzoekt het college om:

1. Geen afwachtende rol aan te nemen in dit proces, maar de gemeenteraad en inwoners van West Betuwe proactief en uitvoerig te informeren over de impact van de verschillende varianten,
2. De gemeenteraad actief te informeren over de voortgang van de besluitvorming in Tiel, de communicatie en participatie van de eigen inwoners en de gevolgen voor de keuze van Tiel voor West Betuwe en haar inwoners
3. Zich duidelijk uit te spreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Aangenomen motie op 27 februari 2024

Op vrijdagavond 1 maart kwam een bericht richting inwoners dat op **woensdagavond 6 maart 2024** een **dorpsbijeenkomst** zou plaatsvinden in Huis op Hemert, een bijeenkomst gefaciliteerd door de **Dorpstafel Ophemert**. Doel was dat de wethouders van Tiel en West Betuwe tekst en uitleg zouden geven aan inwoners en ondernemers. Bij deze bijeenkomst waren **meer dan 120 inwoners en ondernemers** aanwezig, veruit het grootste deel uit

Ophemert zelf. Er waren ook raadsleden aanwezig en de pers. Kijk hier naar een impressie: <https://youtu.be/vnHXDYITq7I?si=PagdwdkMMZNhD2pu>

Wethouder Hartman van West Betuwe gaf als eerste een korte toelichting, waarin ze aangaf dat het college van West Betuwe in oktober 2023 een ambtelijke brief uit het voorjaar van 2023 bestuurlijk heeft bekrachtigd, dat er sindsdien van de gemeente Tiel geen inhoudelijke reactie is gekomen en dat er ook bestuurlijk over dit onderwerp **geen contact** is geweest. Op de vragen die door West Betuwe zijn gesteld is dus geen antwoord ontvangen. Hartman gaf aan dat op elk van de varianten uit het voorjaar van 2023 voor en tegen argumenten zijn genoemd en dat de brief **geen voorkeur voor een specifieke variant** bevat.

Wethouder Dijkstra uit Tiel gaf aan dat zijn gemeente een eigen afweging maakt voor de **belangen van Tiel** en dat lokaal draagvlak voor elke variant zeer lastig ligt. Hij gaf toe dat de brief van West Betuwe helaas een tijd was **zoekgeraakt** en dat de vragen van West Betuwe zouden meegenomen worden in de afwegingen. Hij constateerde met de grote opkomst uit Ophemert dat het draagvlak in Ophemert voor de variant langs de gemeentegrens van West Betuwe ook **duidelijk rode vlaggen** kent.

Het Bewoners Collectief Buitengebied Ophemert verzorgde ook een presentatie, met twee concrete vragen voor de wethouders. Voor wethouder Dijkstra (Tiel): *wanneer gaat u expliciet al die vragen uit West Betuwe openbaar beantwoorden en wat vindt u van alle uitspraken en vragen in deze opgedoken brief?* En voor wethouder Hartman (West Betuwe): *de opgedoken brief (okt 2023) staat haaks op de motie van de raad. Waar staat u nu en hoe gaat u de inwoners proactief en uitvoerig informeren en betrekken? Sluit u zich aan bij uw gemeenteraad (geen voorstander van de variant langs de gemeentegrens) of gaat u in strijd met de motie een andere koers varen?*

Het antwoord van wethouder Dijkstra was vrij eenvoudig: Tiel verzamelt alle input, kiest op **vrij korte termijn (binnen 3 weken)** een voorkeursvariant en laat (dan pas) weten op welke wijze input van betrokkenen verwerkt en gewogen is. Ook was de wethouder uit Tiel duidelijk over de procedure: als er eenmaal een **voorkeursvariant** gekozen is door het college, dan zal dit tracé zeer waarschijnlijk het **definitieve tracé** wordt. Het is dan niet aannemelijk of gebruikelijk dat er later alsnog voor een hele andere route gekozen wordt, het gekozen tracé kan dan hooguit maximaal een meter of 20 gevarieerd worden. Inhoudelijk wilde de wethouder uit Tiel niet ingaan op de verschillende aspecten uit de brief van West Betuwe en hij **betreurde** het dat die brief pas kort geleden boven water is gekomen.

Wethouder Hartman uit West Betuwe had ook een eenvoudig antwoord op de vraag van het BCB Ophemert. Ze bleef pal achter de brief van het college staan uit oktober 2023, ze was van mening dat de gemeente West Betuwe daarmee voldoende input heeft geleverd. Ze was dus niet van plan daar zelf iets aan toe te voegen. Wel liet ze de ruimte voor inwoners om nog **binnen 24 uur een formulier** in te vullen (die ter plekke werden uitgedeeld); daar zou dan een nietje doorheen gaan en deze stapel wilde ze dan nog (extra) aan Tiel aanbieden. De **opdracht van de gemeenteraad** dat zij zich moet uitspreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden, legt ze naast zich neer, omdat ze eerst het voorkeursbesluit van het college van Tiel wil afwachten.

Uit de zaal volgde **verbijsterde reacties** op dit standpunt. Ongeloof en boosheid. Wethouder Hartman gaf dus aan het paard achter de wagen te willen spannen en zich niet proactief

mengen in de besluitvorming van Tiel. Zelfs niet nu er in de tussentijd (tussen voorjaar 2023 toen de ambtelijke notitie van West Betuwe verscheen) en nu (waar Tiel allerlei aanvullend onderzoek heeft gedaan, met name voor een variant 1B). De wethouder Hartman gaf aan dat ze **respect** had voor de zorgen en bezwaren, maar dat ze daar zelf **helemaal niets** mee ging doen de komende weken.

Op de vraag of West Betuwe nou **wel of niet gaat meebetalen** aan de weg was ook onduidelijkheid. De projectleider uit Tiel gaf toe dat West Betuwe ambtelijk heeft aangegeven dat West Betuwe **€ 800.000** wil bijdragen aan watermaatregelen rondom de weg die langs de gemeentegrens loopt. Wethouder Hartman ontkende dit, onduidelijk bleef wie er nou gelijk had. Binnen de politiek van Tiel wordt dit (meebetalen) echter wel als één van de argumenten gehanteerd om vóór de variant langs de gemeentegrens van West Betuwe te kiezen (“want dan betaalt West Betuwe mee, dat scheelt Tiel weer centen”).

Veel inwoners en ondernemers waren na de dorpsbijeenkomst **nog meer verbijsterd** dan na de behandeling in de gemeenteraad. Dit was duidelijk een stap terug in dit proces, sommige aanwezigen voelden zich simpelweg **verraden** en lieten dat ook duidelijk merken.

Het **Bewoners Collectief Buitengebied Ophemert** mocht de bewonersavond afsluiten. Het BCB gaf aan dat het om proces en inhoud gaat. Het proces loopt helaas onzorgvuldig en onduidelijk (dat was wel vrij glashelder voor alle aanwezigen), maar het gaat ook om de inhoud. Leidend voor de afweging van Tiel in de komende weken is de onderstaande matrix:

	ALT1	ALT1B	ALT2	ALT3	ALT4	ALT5
Doelbereik	+	++	+++	+++	++	++
Effecten	-	-*	--	--	---	---
Kosten***	21M 16 – 29M	32M 24 – 45M	29M 21 – 40M	93M** 70 – 131M	27M 20 – 37M	33M 25 – 47M
Draagvlak	--	---	---	---	---	--

* Ambtelijk expert judgment

** ALT3 met 1 tunnel 40-50 miljoen EURO

*** Bandbreedte -25% tot +40% (genoemde kosten kunnen 25% lager en maximaal 40% hoger uitvallen)

De gemeente Tiel heeft tot nu toe zelf bewonersavonden rond variant 1B (opwaarderen bestaande provinciale weg) en varianten 2/3 (nabij Wadenoijen) bijgewoond en heeft daar een **donkerrode vlag** geconstateerd (- - -) voor **lokaal draagvlak**. Voor variant 4 geldt dat deze variant over een lang stuk recht over een aangesloten fruitperceel van een grote fruitonderneming uit Tiel gaat, vandaar dat deze variant ook donkerrood kleurt wat betreft draagvlak. Voor variant 5 (die langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt) was de aanvankelijke inschatting van de gemeente Tiel dat deze variant mogelijk iets gunstiger zou scoren wat betreft draagvlak dan de andere varianten. Maar dat was eerder een gok van Tiel dan dat dit gebaseerd was op onderzoek of op contact met inwoners en ondernemers uit de gemeente West Betuwe. Echter, wethouder Dijkstra gaf op 6 maart onomwonden aan voor 120 aanwezigen dat het hem duidelijk is geworden dat variant 5 **ook donkerrood** scoort.

Daarmee staan dus bijna **alle varianten** wat betreft **draagvlak donkerrood** en kan het gemeentebestuur van Tiel dus geen voorkeur voor de ene of andere variant uitspreken op basis van draagvlak. Tiel zal dus een afweging moeten maken op basis van de andere aspecten: doelbereik, effecten en kosten. Wat betreft doelbereik lopen 5 en 1B nauwelijks uiteen: in beide varianten wordt de ontsluiting van Passewaaij dus verkeerskundig voldoende ingeregeld. Kijk we naar de effecten (op bijvoorbeeld landschap, natuur, volksgezondheid,

geluid, biodiversiteit, luchtverontreiniging, verkeersveiligheid, sociale cohesie, etc.), dan scoort variant 5 donkerrood (zeer negatief), terwijl variant 1B daar veel gunstiger scoort. Wat betreft kosten lopen varianten 1B en 5 nauwelijks uiteen. Samengevat: als je **de ratio** volgt, je **gezond verstand**, kom je dus logischerwijze bij **variant 1B** uit.

Je zou dus kunnen constateren dat dit lastige vraagstuk voor Ophemert zich vanzelf oplost, vertrouwend op een **zorgvuldige en rationele afweging**. Maar neen, helaas! We hoorden tussen de regels door ook een belangrijke uitspraak van wethouder Dijkstra. Hij zei dat er nou eenmaal een **derde weg** moet komen, omdat dit **politiek beloofd** is. De derde weg zou in Tielse verkiezingsprogramma's staan, voor een deel van de Tielse politiek zou variant 1B sowieso afvallen en alleen maar een theoretische optie zijn. Kijk je met dat **politieke perspectief** naar de varianten, dan kom je (volgens Dijkstra) mogelijk op variant 2 uit (relatief dicht langs Wadenoijen), omdat deze variant veruit het beste scoort op doelbereik (variant 3 ook, maar die pakt veel duurder uit en lijkt dan om reden van kosten af te vallen). Maar in Wadenoijen is er flink protest tegen variant 2 (nabij de dorpskern en dwars door het landschap). Inwoners van Wadenoijen zijn (wel) inwoners van de gemeente Tiel en in de afweging van Tiel kijkt de gemeente Tiel naar haar **eigen (electorale) belangen**. En in dat politieke spel is het niet uitgesloten dat je dan toch op de variant uitkomt langs de gemeentegrens van West Betuwe (lees: variant 5).

Zo blijven we dus, helaas, verwickeld in een **politiek circus**. Een onvoorspelbare politieke potpourri die zich afspeelt in de achterkamertjes, waar soms de ratio steeds verder naar de achtergrond lijkt te geraken en het politieke spel lijkt te domineren. Met als gevaar dat variant 5 alsnog komt bovendrijven voor Tiel, als een wankel lokaal politiek compromis. In dat geval zitten de inwoners en ondernemers van Ophemert **keihard met de gebakken peren**.

De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 27 februari 2024 besloten dat West Betuwe **geen afwachtende rol** moet aannemen in dit proces. Maar al binnen een week gaf wethouder Hartman aan dat ze besluitvorming uit Tiel afwacht en dat ze sinds het voorjaar van 2023 (dus al een jaar lang) inhoudelijk niet heeft meegekeken en gepraat met Tiel. De brief uit oktober 2023 was gebaseerd op een ambtelijke notitie uit het voorjaar en niet gebaseerd op het aanvullende onderzoek uit september 2023 over variant 1B (waaruit variant 1B veel gunstiger naar voren is gekomen). De brief uit oktober 2023 is dus inhoudelijk **flink gedateerd** en verdient echt een update!

De gemeenteraad heeft op 27 februari 2024 besloten dat West Betuwe zich duidelijk moet uitspreken als **voorstander van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden. Het is glashelder dat die belangenafweging niet evenwichtig heeft plaatsgevonden, dat is bij de bewonersavond in Ophemert wel gebleken. En dus is het verstandig (noodzakelijk!) dat het gemeentebestuur van West Betuwe zich **vooralsnog duidelijk uitspreekt** dat voor een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe (zoals in de motie is vastgelegd). En dat de gemeenteraad ook toeziet dat de wethouder deze **boodschap actief uitdraagt**.